

9. 7. 2004

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

SOLVIT: čeští občané a podnikatelé s problémy na vnitřním trhu EU se mají kam obrátit

S cílem zajistit, aby mohli unijní občané a podnikatelé co nejvíce těžit z výhod vnitřního trhu, přišla Evropská komise s alternativním mechanismem řešení sporů, které vznikají v souvislosti s uplatňováním základních komunitárních svobod. Tento mechanismus zvaný SOLVIT, z hlediska své neformálnosti a pragmatičnosti inspirovaný anglosaskou právní tradicí, existuje v Evropské unii od roku 2002. Jeho prioritou je co nejrychlejší úspěšné vyřešení předloženého případu. Rozsah agendy SOLVITu odráží problémy každodenního života těch občanů členských států Evropské unie, kteří se rozhodli žít či vyvíjet aktivity v jiném členském státě.

Květnovým přistoupením k Evropské unii se Česká republika stala také součástí jejího vnitřního trhu. Slovy Smlouvy o ES se jedná o „prostor bez vnitřních hranic, ve kterém je zajištěn volný pohyb zboží, osob, služeb a kapitálu.“^[1] Tyto čtyři svobody shrnují základní aspekty hospodářského života občanů a podnikatelů Evropské Unie a umožňují jim vyvíjet odpovídající aktivity bez ohledu na hranice členských států.

Čeští podnikatelé mohou na celém území vnitřního trhu^[2] volně obchodovat a podnikat. Určitá omezení ve vztahu k některým členským státům platí ovšem pro společnosti usazené v České republice v rámci přechodného období^[3] v oblasti volného pohybu služeb. ^[4]

Čeští občané pak mohou plně užívat práva volně se na území členských států pohybovat a při splnění obligatorních podmínek žít.^[5] Většina „starých“ členských států^[6] si však pro přechodné období sjednala vůči občanům nových členských států^[7] výjimky z plného uplatňování svobody volného pohybu pracovníků.

Po uplynutí těchto přechodných období budou již čeští občané a podnikatelé užívat všech základních práv a oprávnění plynoucích jim z komunitárního práva neomezeně.

Přístup České republiky k EU ovšem automaticky nezajišťuje úspěšné využití nabízených možností a bezproblémový výkon formálně garantovaných práv. V praxi se občané a podnikatelé mohou setkat s mnoha problémy, které výkon základních čtyř svobod vnitřního trhu budou ztěžovat, ne-li přímo znemožňovat.^[8]

Jak se může dotčený občan nebo podnikatel v takových případech bránit? Proti rozhodnutí úřadů se lze odvolat ve standardním správním řízení, případně lze podat žalobu k soudu anebo se stízností přímo na Evropskou komisi. Tyto v zásadě klasické postupy mají své nepopíratelné výhody jako např. důraz na právní jistotu, závaznost a vynutitelnost rozhodnutí, avšak v mnoha případech nemusí vést k účinnému uplatnění práva resp. k nápravě chybného administrativního rozhodnutí vzhledem k časové náročnosti celého procesu. Formálnost procedur správního nebo soudního řízení totiž často oddaluje vyřešení problému, někdy dokonce i tak, že pak již rozhodnutí z hlediska postiženého nevede k očekávanému cíli – student nemůže dlouhé měsíce, někdy i roky, čekat na zapsání ke studiu, podnikatele v mezidobí ekonomický tlak donutí stáhnout se ze slibného trhu atd. Nadto účastníkům řízení vznikají náklady, kterým by se raději vyhnuli, a jednání v jiném členském státě často ztěžuje i jazyková bariéra.

S cílem zajistit, aby mohli unijní občané a podnikatelé co nejvíce těžit z výhod vnitřního trhu, přišla Evropská komise s alternativním mechanismem řešení sporů, které vznikají v souvislosti s uplatňováním základních komunitárních

svobod. Tento mechanismus zvaný SOLVIT[9], z hlediska své neformálnosti a pragmatičnosti inspirovaný anglosaskou právní tradicí, existuje v Evropské unii od roku 2002. Jeho prioritou je co nejrychlejší úspěšné vyřešení předloženého případu. Rozsah agendy SOLVITu odráží problémy každodenního života těch občanů členských států Evropské unie, kteří se rozhodli žít či vyvíjet aktivity v jiném členském státě. Potíže mohou vzniknout např. při obchodování se zbožím, při poskytování služeb, při snaze usadit se za účelem podnikání, při výkonu práce, při studiu, v oblastech zdravotního pojištění, sociální péče, refundace daní, uznávání diplomů a profesních kvalifikací, při žádosti o trvalý pobyt v jiném členském státě, při výkonu volebního práva do Evropského parlamentu či komunálních zastupitelstev, při registraci vozidel.[10]

System je založen na vzájemné spolupráci takzvaných SOLVIT center. V každém členském státě se nachází jedno a činnost této „sítě“ koordinuje SOLVIT tým Evropské komise. Čeští občané či podnikatelé, kterým orgán jiného členského státu podle jejich názoru neoprávněně brání ve výkonu jejich komunitárních práv, se mohou obrátit na české SOLVIT centrum zřízené při Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky. Pracovníci českého SOLVIT centra posoudí, zda lze konkrétní problém prostřednictvím SOLVITu řešit, a pakliže jej přijmou, spolupracují se svými kolegy ze SOLVIT centra členského státu, v němž problém vznikl, na jeho odstranění. Zpravidla do deseti týdnů od přijetí případu bude poškozenému občanovi či podnikateli navrženo smírné řešení. Za využití SOLVITu neplatí občan či podnikatel žádné poplatky.

Podmínky pro přijetí případu k řešení v rámci SOLVITu nejsou náročné a zrcadlí cíle a možnosti systému. V prvé řadě se musí jednat o problém s přeshraničním prvkem, který vyplývá z aplikace práva Evropského společenství. Za druhé musí jít o spor mezi unijním občanem či podnikatelem na straně jedné a státním orgánem jiného členského státu na straně druhé. Automaticky jsou vyloučeny spory soukromoprávního charakteru jen mezi občany či jen mezi podnikateli. Třetí a poslední podmínkou je, že v dané věci ještě nebylo zahájeno soudní řízení[11]. S tímto předpokladem úzce souvisí i respektování zákonných a administrativních lhůt. Zahájení procedury SOLVITu jejich běh nestaví ani nepřerušuje, a proto by měl každý dotčený subjekt věnovat dostatečnou pozornost tomu, aby nedošlo k marnému uplynutí procesních a hmotněprávních lhůt a tím i k zániku jeho práv. Při splnění těchto tří uvedených podmínek bude v zásadě každý případ SOLVIT centrem k řešení přijat.

Dospějí-li pracovníci SOLVITu k řešení, předloží jej formou návrhu dotčeným občanům či podnikatelům. Návrh není nikterak závazný a zúčastněné osoby, nejsou-li s ním spokojeny, mohou dále postupovat při řešení svého problému správní či soudní cestou. Jinak řečeno, využití SOLVITu nezbavuje občana nebo podnikatele práva na využití formálních prostředků nápravy. SOLVIT je tedy třeba chápat jako neformální alternativu formálních procedur, jejíž úspěch záleží především na vstřícné vůli zúčastněných stran. Právě toto je onen výše zmíněný rys anglosaské pragmatičnosti, upřednostňující cílenou diskusi před striktním úředním postupem.

Dosavadní dvouleté zkušenosti s působením sítě SOLVIT v Evropské unii přesvědčivě dokládají úspěch tohoto mechanismu, jehož základní devizou je pružnost šetřící náklady i čas. Členství České republiky v Evropské unii a účast na jejím vnitřním trhu nejenže otevírá našim občanům a podnikatelům „bránu do Evropy“, ale rovněž přináší mnoho šancí se v tomto novém prostoru prosadit i spokojeně žít. SOLVIT je jedním z nástrojů k realizaci těchto cílů a pomocníkem pro všechny, kteří chtějí uvádět svá psaná práva úspěšně do života.

Další informace o systému SOLVIT lze nalézt na internetových stránkách Evropské komise http://europa.eu.int/comm/internal_market/SOLVIT/whats-SOLVIT_en.htm

nebo na internetových stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu

<http://www.mpo.cz>

Zdroj: SOLVIT tým České republiky

[1] Čl. 14 odst. 2 Smlouvy o založení ES v konsolidovaném znění

[2] Teritoriální vymezení vnitřního trhu se kryje s územím celní unie, kdy tato v zásadě pokrývá území všech členských států EU včetně Turecka (pouze volný pohyb průmyslových výrobků) se speciální úpravou pro určitá území, zámořské departementy a přidružené země. V rámci dohody o Evropském hospodářském prostoru se pravidla vnitřního trhu s určitými výjimkami uplatňují i v Norsku, v Lichtenštejnsku a na Islandu.

[3] Přechodná období sjednaná přístupovou smlouvou lze rozdělit do tří etap. Délka trvání prvního období je dva roky, druhého tři a třetího opět dva roky. Po uplynutí jednotlivých etap každý z členských států, který si přechodné období sjednal vyhodnotí potřebu prodloužení omezujících opatření a podle aktuální situace se rozhodne buď o jejich prodloužení nebo zrušení. Zrušit sjednaná omezení může ostatně jakýkoli členský stát kdykoli uzná za vhodné, ne pouze na konci jednotlivých etap přechodného období. Zrušená omezení již ovšem nemůže znovu zavést.

[4] Volný pohyb služeb poskytovaných společnostmi primárně usazenými v České republice českými pracovníky je v určitých oblastech specifikovaných v V.příloze přístupové smlouvy (např. stavební a úklidové práce) omezen vůči Německu a Rakousku.

[5] Podmínkou je např. doklad o zaplacení zdravotního pojištění a prokázání dostatečného množství finančních prostředků.

[6] Občané České republiky mohou plně užívat volného pohybu pracovníků pouze na území Velké Británie a Irska.

[7] S výjimkou Malty a Kypru.

[8] Může jít například o snahu správních orgánů „starých“ členských států o extenzivní výklad sjednaných omezení.

[9] z anglického „solve it“ - „řešme to“

[10] Tento výčet je samozřejmě demonstrativní.

[11] do výkonu nezávislé justice nemohou samozřejmě podobné alternativní systémy řešení sporu zasahovat

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)

- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)